

Etikledarutbildning i Göteborg
Infovågen på internet
Blunda inte för mobbningen

INFOVÅGEN

Syns man så granskas man

Nu har vi satsat särskilt på etiken i svensk idrott under ett år. Intresset för etikmaterialen är stort, det visar försäljningsstatistiken. Lokalpressen uppmärksammar Starta Vågen-satsningen, det visar tjocka buntar av pressklipp. Medvetenheten om att vi i idrotten "håller på med något" inom etikområdet ökar, förfrågningar till kansliet visar detta. Idrottsmässan i Jönköping gick i Starta Vågens tecken. Den blev en härlig avslutning på det inledande året.

Men mycket återstår. Attityder och värderingar ändras inte av sig själva. Dem måste man arbeta med. De klubbar som börjat behöver göra mer. Vissa klubbar har inte hunnit börja ännu. Förbunden har uppfattat att satsningen görs och bestämt att vara med - men har bara i några fall hunnit göra något konkret. Det lokala genomslaget som vi fått i många distrikt under det första året ska följas av nya vågor så att vi får genomslag på riksnivå under det andra året. Det är förhoppningen.

Arbetet ska intensifieras, såväl **för** som **mot**. **För** rent spel, innebärande respekt för idrottens skrivna och oskrivna regler samt konsekvent regelförfarande, **för** gemenskap och socialt ansvarstagande. **Mot** fusk i själva idrottsutövandet, **mot** våld på och utanför idrottsbanan, **mot** mobbning, rasism och droger inom idrottsverksamheten såväl som i samhället utanför.

Tecknen på att etiksatsningen behövs får vi dessvärre dagligen. Allmänheten får dem mest genom de mediafrekventa idrotterna. Syns man så granskas man. Vår verksamhetsidé, som alla är överens om, är att vi genom vår idrott ska utveckla människor positivt. Men hur tolkar vi den som utövare, tränare och ansvariga ledare? Tar vi ansvar för den? Visar vi vår ambition om att vara en positiv kraft i samhället? Vi måste bry oss i alla led. Hur hanterar vi exempelvis pengar? Samhällets stöd först och främst. Men också de pengar vi tar in på annat sätt. Från sponsorer och åskådare för dem som har sådana intäkter och från bingoletto, som de flesta verksamma föreningar har. Skattetekniska dribblingar är ingredienser i framgångsrik affärsverksamhet - men när sådan avslöjas i idrotten blir vi bestörta. Rent svarta pengar är oacceptabelt - det vet alla. Ändå finns de.

forts nästa sida

INFOVÅGEN

Infovågen utges av Starta Vågen - Idrottens etiketsatsning, som är en gemensam RF- och SISU-satsning.

Ansvarig utgivare Jonas Mauritzson

Redaktör Åsa Wallin

Layout Jan Lindén

För mig känns dock de rent idrottsliga frågorna angelägnare. Här handlar det ju om vilka bilder vi direkt överför till våra barn. Intryck som de kopierar. I idrottsutövandet måste förebilden vara ett föredöme. Därför blir bilderna från Gavlerinken med två ishockeylag som slåss handlost, inför stor publik och direkt i TV, något av det allvarligaste som hänt i svensk idrott under 1996. Att sedan en tränare helt aningslöst skyller på domaren och förbundets domaransvarige tar händelsen med en klackspark och hänvisar till NHL gör det hela till en moralisk katastrof för den idrott och de föreningar det berör.

- Herr ordförande, varför fanns det inte inom en timme ett klart avståndstagande från föreningarnas ordförande ute hos media?

- Vi beklagar det inträffade - det skadar föreningens anseende. Vi ska omedelbart utreda händelseförloppet och bötfälla syndarna.

Och varför fanns det inte ett lika klart avståndstagande från förbundsordföranden och serieföreningens ordförande. Ingendera brukar ju ha svårt att få utrymme i media. Själva händelsen skadar ishockeyns anseende. Att inte det omedelbara avståndstagandet kom skadar inte bara ishockeyns anseende - det skadar hela idrottens anseende.

Riksidrottsstyrelsen bör ge Ishockeyförbundet ett GULT KORT. Det skulle stärka idrottens anseende och visa att vi menar allvar med Starta Vågen.

*Bengt Wallin
ordförande i styrgruppen*

Varma och sköna julklappar!

Passa på och utnyttja vårt erbjudande på profilkläder för Starta Vågen. Jättesköna college-tröjor och overaller med Starta vågen- och Landslag mot våld-motiv.

Collegetröja endast 95:- (ordinarie pris 195):-, **Overall 195:-** (ordinarie pris 295:-). Finns i storlek 120, 140, 160 cl samt S-XL. Färg: aska. Beställes via RF:s kundservice, tel: 08-605 60 00, fax: 08-605 62 00.

Etikledarutbildning i Göteborg

I Göteborg gör SISU och GDIF en gemensam storsatsning på etiken. Som ett led i Starta Vågen-idrottens etiksatsning har GDIF och SISU Göteborg inbjudit till en etikledarutbildning för arbetslösa idrottsledare. Utbildningen fungerar som ett ALU-projekt och pågår under nio månader.

Den är på heltid och varvar teori och praktik. Två dagar i veckan har man teoretisk undervisning och de resterande tre dagarna får man välja att arbeta i något av de befintliga projekten inom Starta Vågen-satsningen.

Etikledarutbildningen

Etikledarutbildningen är endast ett av de projekt som bedrivs inom ramen för etiksatsningen i Göteborg. Grundtanken som genomsyrar verksamheten är att se idrottsledaren som en förebild och en resurs för att sprida idrottens positiva budskap, både inom föreningslivet och skolan. Arbetslösa idrottsledare utbildas för att de skall fungera som positiva förebilder för ungdomar då det gäller frågor om våld, droger, rasism och mobbing.

De övriga delprojekten i satsningen är:

Öppna klubbhus

Med hjälp av idrottsledare vill man skapa en attraktiv verksamhet i klubbhus och klubblokaler på obekväma tider. Verksamheten bedrivs främst på kvällar och helger. En av idéerna är att skapa samverkan mellan föreningen och fritidsgårdarna samt att påvisa vikten av organiserad och meningsfull verksamhet för ungdomar. GDIF/SISU bygger upp en resursmeny där föreningen/fritidsgården kan beställa filmer, föreläsare, teatermanus m.m. SISU erbjuder även hjälp med att starta studiecirkel.

Fadderverksamhet

Grundtanken är att idrottsledaren med hjälp av de regler som finns inom idrotten skall skapa normer för att medverka till att ungdomar i "riskzonen" får ta del av idrottens positiva möjligheter.

Fem-sex ungdomar i åk 7 samt två faddrar rekryteras till en grupp. Fadderparet ansvarar för eleverna under en-tre halvdagar i veckan då de skapar meningsfull verksamhet utanför skolans miljö. Ett av målen är att skapa en kommunikation

mellan elevens förening och skolan, där föreningsledaren och skolpersonalen kan stötta varandra.

Landslag mot våld

Kända elitidrottare används som positiva förebilder i arbetet mot våld, rasism, mobbing, fusk och droger.

I Göteborg har man inriktat verksamheten på att besöka elever i åk 7. Man har fastställt "sju mänskliga rättigheter" som delges klassen i syfte att sprida positiva attityder och värderingar. Varje elev signerar ett kontrakt där de tar ställning för dessa "rättigheter".

Studiesatsningen

Med hjälp av tre befintliga studiematerial i Starta Vågen-satsningen vill man få föreningsledarna att aktivt arbeta för ett gemensamt engagemang inom föreningen. Materialen "Alma och Kompisvågen", "Starta Vågen - rörelsen för rent spel" samt "Vågen rullar" täcker ålderskategorien 6-20 år. Inom detta delprojekt har man fått ett centralt uppdrag, nämligen produktion av en kulturhandledning för materialet "Starta Vågen - rörelsen för rent spel".

Projektledning

Projektledningen består av Denny Olofsson och Patrik Florin från SISU samt Preben Pedersén och Lars Lindfors från GDIF. De finns i Idrottens Hus i Göteborg och nås via tel: 031- 80 72 00.

Mattias Gran, som är en ung, duktig orienterare, är en av de blivande etikledarna. Mattias är mycket nöjd med utbildningen och påpekar vikten av att utbilda ledare på alla nivåer.

- Jag vill ge elitidrottandet några år till, men jag är övertygad om att jag kommer att ha stor nytta av denna utbildning i mitt framtida ledarskap, säger Mattias.

Det är ett imponerande arbete som genomförs i Göteborg. I februari 1997 startar man dessutom nästa etikledarutbildning. Vår förhoppning är att den skall följas av många fler, på många fler orter i landet.

Infovågen hade nöjet att besöka Göteborg:

I Micke Ljungbergs släptåg

I Göteborg är nästan fyrtio idrottsstjärnor med i Landslag mot våld. Distriktet har tagit Starta Vågen-idrottens etiksatsning på allvar och jobbar på bred front, vilket framgår ovan. Brottaren Micke Ljungbergs öppna brev om våldet i samhället var upptakten till det som senare blev Landslag mot våld. Micke jobbar halvtid på GDIF och genom hans föredöme har det varit lätt att rekrytera andra landslagsutövare till verksamheten. Såväl Micke själv som de andra i Landslaget i Göteborg är mycket efterfrågade av skolor och föreningar.

Infovågen följde med Micke på ett av hans många skolbesök. Vi besökte Sjumilaskolan på norra Hisingen, vilket är en skola som ligger i ett mycket invandrarrikt område. Sjundeklassen som Micke träffade bestod av tjugosex elever. Av studierektorn fick vi veta att de representerar tio nationaliteter, varav ingen är svensk. Bland skolans fyrahundra elever är bara fjorton svenska. Micke berättade om sin brottnings och alla sina medaljer och frågade därefter hur många av eleverna som idrottade. Det var överraskande många, tjugoen av tjugosex, som utövade någon idrott. Basket och fotboll var dominerande.

I sin genomgång av idéerna med etiksatsningen hade Micke god hjälp av den tidning om Landslag mot våld som producerats i samarbete med GT.

Eleverna fick var sitt exemplar av tidningen samt en Landslag mot våld-tröja. De fick även ett kontrakt där eleven genom att skriva under förbinder sig att respektera och följa de "sju mänskliga rättigheterna". Dessa är lätta att förstå och av diskussionen att döma uppenbarligen högaktuella. Efter en frågestund med diverse funderingar, bla en fråga om man måste ha bra betyg för att kunna börja brottas, utmanades Micke på armbrytning av skolans starkaste elev. Klasskamraterna fick sig ett gott skratt då han försökte rubba Mickes stabila brottarm. Avslutningen bestod av autografskrivning och fotografering av hela klassen iklädda Landslag mot våld-tröjor.

Björkekärr IK driver fritidsgård

Björkekärr Innebandyklubb driver med ideella krafter Robertshögs Fritidsgård. Till sin hjälp har de Eva och Martin från etikledarutbildningen som inom ramen för projektet "Öppna klubbhus", finns på gården tre dagar i veckan. Alla ungdomar är välkomna till fritidsgården, även de som inte är med i klubben. Under året planerar man att genomföra ett antal större aktivite-

ter bla att ge sig ut på hajk och spela frisbeegolf. Man kommer att förstärka redan befintlig verksamhet och därmed se till att den succesivt utvecklas efter de behov som finns. SISU och GDIF fungerar som en resurs i detta arbete. Man har även ett nära och gott samarbete med polisen.

Roger, Pelle och Fari är faddrar

Nästa besök var förlagt till Assaredsskolan i Kortedala. Assaredsskolan är ett föräldrakooperativ med åk 1-7. Där träffade vi Johanna, 28 år, som är biträdande rektor, samt Roger, Pelle och Fari som går på etikledarutbildningen och arbetar med fadderverksamheten. Roger, Pelle och Fari har inledningsvis följt undervisningen i var sin klass för att bekanta sig med barnen. Tanken är att "faddrarna" skall finnas till hands och skapa meningsfulla aktiviteter utanför lektionstid. Fadderverksamheten anpassas till respektive skolas behov, men grundtanken är att faddrarna med idrottens normtagande som grund skall medverka till att skapa en trygg miljö i skolan och dess omgivning.

Verktöglådan

Affisch och folder

som presenterar Starta Vågen-satsningen kan rekvideras via RF:s kundservice, tel: 08-605 60 00, fax: 08-605 62 00.

Ingen kostnad utgår för folder och affisch. Porto och expeditionsavgift tillkommer dock.

Via RF:s kundservice kan Du även beställa idrottens nya idéprogram "Idrotten vill" till en kostnad av 20:-/st. Vid beställning av 100 st erhåller Du 10 % rabatt.

Numera kan även profilkläder för **Starta Vågen och Landslag mot våld** beställas via vår kundservice.

Säljblad gällande de nya studiematerialen rekvideras via Eva på SISU Idrottsböcker, tel: 08-605 62 23.

Studiematerialen

- Vågen rullar
- Idrotten blir
- Kompisvågen
- idrott! idrott?
- Våldets konsekvenser
- Våldets verkliga ansikte
- Starta Vågen - rörelsen för rent spel

beställes via UPAB tel: 040-93 30 60, fax: 040-18 66 18.

Mobbning

Blunda inte för mobbningen !

Barnombudsmannen (BO) genomförde hösten 95 en kampanj, Dialog med unga, som ett led i BO:s nationella initiativ mot mobbning. Kampanjen riktade sig till varannan trettonåring i landet. Det fick ett brev med frågan: -Vad tycker Du att man skall göra mot mobbning? Detta resulterade i ett intressant material med namnet "Blunda inte för mobbningen", som är en sammanställning av de tankar, idéer och förslag som BO erhö.

Detta material kan beställas via Barnombudsmannen (BO), Box 22106, 104 22 Stockholm, tel: 08-692 29 50 fax: 08-654 62 77.

Tips på föreläsare:

Mobbningsjouren med ordföranden **Finn Thörn** i spetsen anordnar föreläsningar om mobbning, våld och rasism. Målgruppen är föräldrar, skolpersonal, elever, socialtjänst, polis och idrottsföreningar.

I bifogad folder presenteras Mobbningjourens verksamhet.

Kontaktperson: Finn Thörn, tel: 0340-311 73.

Britt Eriksson med en bakgrund som lärare, talpedagog och samordnare i mobbningsfrågor föreläser om problematiken rörande mobbning. Britt har en omfattande erfarenhet av arbete med offer, mobbare, medlöpare, föräldrar och skolpersonal. Hon har ansvarat för utbildning av skolpersonal avseende mobbning samt även samarbetat med Sollefteå Hockeys ledare, föräldrar och tränare gällande dessa frågor. Britt Eriksson, tel arb: 0613-312 00 tel bost: 0611-270 57 fax: 0613-313 46 mobil: 070-522 70 57

STARTA VÅGEN PÅ IDROTTSMÄSSAN

Vi är mycket nöjda med vår medverkan på Idrottsmässan. I den gemensamma monter (RF/SISU/ Smålandsidrotten och Bosön) var det fullt fart.

Många intressanta diskussioner uppstod om idrottens etiska frågor där även publiken gavs möjlighet att medverka. I vår boxningsring hölls ett antal "verbala" matcher med medverkan av bl a **Håkan Loob, Roland Nilsson, Thomas Ravelli, Karin Mattsson, Lars Hogedahl, Bengt Wallin, Åke Stolt, "Loket"** samt Landslag mot våld-representanterna **Bo Ahl** och **Christian Örnskog** från HV 71.

Mariebo:s F11 körde fotbolls-workout, Bosöns idrottskonsulenter hade en aerobics- och kampsports-uppvisning och skogsbusarna Burre och Multe från "Alma och skogsbusarna gör kompisvågen" lekte med barnen.

Starta Vågen temat fanns även med i konferensdelen, bl a under seminariet "Vad fostrar idrotten till" där **Kicki Alfredsson**, RF:s valberedning, **Gunnar Larsson**, ordf. IFK Göteborg, **Karin Redelius**, idrottsledare, **Åke Stolt**, sportchef på Sydsvenska Dagbladet samt **Bengt Wallin**, förbundsrektor i SISU diskuterade denna fråga.

SPÄNNANDE ALU-PROJEKT I ÄLVSBERG

SISU i Västergötland och Landstinget i Älvsborg har tillsammans startat ett något udda ALU-projekt. Från och med årsskiftet skall en nybildad teatergrupp "Cesar" bestående av arbetslösa ungdomar, ut till idrottsföreningar för att skapa debatt kring idrottens etik och moral. Satsningen sker i form av så kallad forum-teater med flera korta spel på ca 5-10 minuter.

- *Det fina med den här formen av teater är att pjäserna kan brytas när som helst för diskussion kring specifika problem*, säger SISU-konsulenten **Affe Hedlund**, som är en av handledarna för projektet.

Teatergruppen "Cesar" vänder sig i första hand till ungdomar i åldern 12-16 år, men förhoppningen är att pjäserna även skall vara till hjälp för både ledare och föräldrar.

SAMARBETE MED SKANDIA OCH VÄGVERKET

Nya medel från Arvsfonden samt samarbetsavtalen med Skandias "Idéer för livet" och Vägverket avseenden 1997 och 1998, gör att vi kan se mer långsiktigt på vårt arbete.

I "Landslag mot våld" kommer flera av etiksatsningens problemområden att "lyftas" som tex alkohol och droger, mobbning, rasism, ledarens ansvar och regelefterlevnad.

En central aktivitet i samarbetet är att genomföra en seminarierie på ett flertal platser i landet med ovan nämnda huvudrubriker.

Ca 30.000 poliser lärare, dagispersonal, m fl som yrkesmässigt arbetar med barn har deltagit i Skandias seminarier "Med gemensamma krafter för Barn i riskzon".

Med den seminarierien som grund arbetar nu en grupp med att ta fram ett seminarium för idrotten med idrottsledaren som målgrupp. Målet är att genomföra det första seminariet under maj månad 1997.

VÅGEN RULLAR ÄVEN 1997

Beslut har fattats av RF och SISU:s styrelser om att Starta Vågen satsningen kommer att fortgå under 1997.

Vi har även erhållit 1,8 miljoner från Allmänna Arvsfonden, varav 300.000 kr är öronmärkta för projektet Supporterkultur. Planeringsarbetet pågår för fullt inför kommande år.

INFOVÅGEN PÅ INTERNET

I samband med relanseringen av Svensk idrotts (f.d swesport) sidor på internet har vi även reviderat Starta Vågens egen sida. Här kan du bl a beställa material och hitta distriktens kontaktpersoner.

Nu finns det även möjlighet att "ladda" hem alla utgivna nummer av Infovågen.

Adressen till Svensk idrott :

www.svenskidrott.se.

Starta Vågen hittar Du på:

www.svenskidrott.se/rf/startvag/

PÅ GÅNG!

Vad händer i Ert SF, distrikt eller förening? Har Ni något evenemang på gång inom ramen för Starta Vågen satsningen? Ring, skriv, faxa eller maila till oss och berätta.

Citatet:

"- Man skall inte bli arg på de som gör självmål, och sedan skall man inte sparka för hårt på de i andra laget"

Dan Brattberg-Pettersson, tioårig fotbollsspelare i IFK Uddevall har tänkt till efter att tillsammans med sina lagkamrater och ledare diskuterat budskapen i Starta Vågen.

God Jul
och ett
Gott Nytt
År

önskar
Camilla, Åsa, Owe
och Jonas